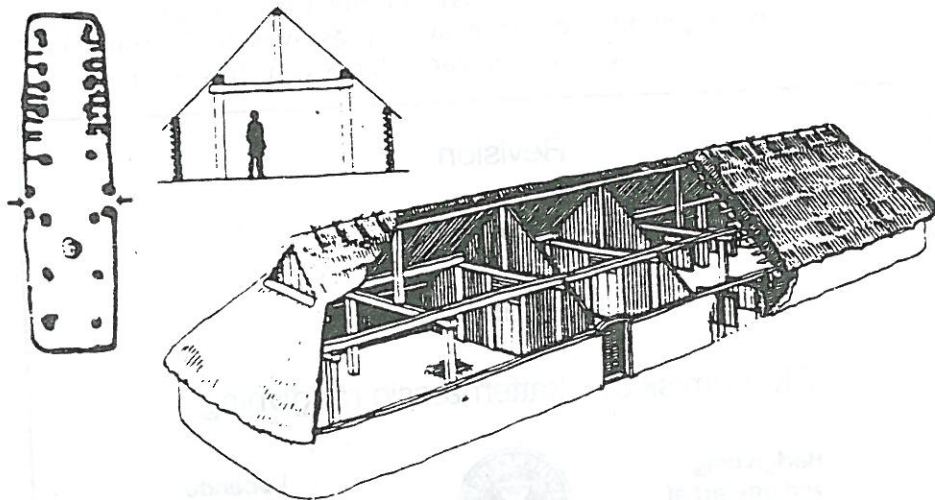

er dog sikkert, at det drejer sig om mere end en enkelt liggende gård. Der er således mindst fire samtidige gårdsenheder i det undersøgte område. Disse gårde har sandsynligvis været indhegnet af mindre hegn.

Grundplan, tværsnit og rekonstruktion af jernalderlanghus fra tiden o. Kr.f. (Efter Danmarks Historie bd. 2, 200 f.Kr.-700 e.Kr. Red. Olaf Olsen 1988)

Hustypen, der findes i Torsted, kan med rette kaldes jernalderen typehus. Det drejer sig om forholdsvis lange, normalt 12-15 m og 5,5 m brede huse. De fleste huse er øst-vest vendte. Fra huse med båseskillerum, ildsted og andre inventardele bevaret vides det, at stalden altid fandtes i husets østende, medens vestenden var menneskenes bolig. Dette langhus, med som regel to overfor hinanden siddende døre; en i nordsiden og en i sydsiden, var hovedbygningen i jernaldergården. Desuden kunne gården omfatte et til to mindre udhuse.

Huset var treskibet, d.v.s. at taget blev båret af to indre rækker svære stolper. Væggene var formodentlig risflettede og lerklinede og gulvet var, i hvert fald i beboelsesenden lerstampet. Centralt i beboelsesenden fandtes også husets

lys- og varmekilde, ildstedet, eller arnen som det benævnes. Dette var bygget af en ler, der som en kappe var lagt ovenpå en stenlægning af nævestore marksten. Leralaget kunne være ornamenteret med fine indridsede mønstre.

Her boede og virkede jernalderfamilien side om side med husdyrene. At dyrene var under samme tag, som mennesket betød, at huset var lunt, selv i de koldeste vintermåneder.

Jernalderens bønder boede i landsbyer af ret varierende størrelse. Der kendes landsbyer som dækkede 15000 m² med over 20 samtidige gårde af forskellig størrelse og mindre landsbyer med 8-10 gårde. Endelig kendes den enkelt liggende gård også på dette tidspunkt.

Landsbyerne lå tæt i ældre romersk jernalder, måske endnu tættere end i dag, da en del landsbyer er forsvundet, sandsynligvis allerede i oldtiden, men også i middelalderen og i nyere tid. Jernalderlandsbyerne var flyttelandsbyer, forstået på den måde, at landsbyen for hver ca. 100-200 år flyttedes. Disse flytninger fandt sted inden for et mindre afgrænset område, således, at vi må regne med at landsbyens jordtilliggende har været af nogenlunde konstant størrelse gennem store dele af jernalderen. Grunden til disse flytninger kendes ikke præcis, men den kan have været af både landbrugsøkonomisk og organisatorisk art. Det gamle landsbyområde har under alle omstændigheder været uhyre frugtbart at dyrke på, efter at landsbyen var fjernet.

Det er givetvis sporene efter sådanne flyttelandsbyer, der er fundet ved Torsted. I hvert fald synes den ene af bosættelserne noget yngre, antagelig 3-400 år, end den just beskrevne landsby. Vi befinder os måske midt i et landsbyområde, der rådede over et større areal vest for Torsted. Det kan

Bog & Papir

Nørregade 49 · 8700 Horsens
Tlf. 0561 44 44 · Giro 6688071

Bøger · Papir · Kontorartikler · Tegneartikler